FITXA IDENTIFICATIVA

Dades de l'Assignatura

Codi	33800
Nom	Geografia i medi ambient a l'Àfrica
Cicle	Grau
Crèdits ECTS	6.0
Curs acadèmic	2018 - 2019

Titulació/titulacions

Titulació	Centre	Curs	Període
1318 - Grau de Geografia i Medi Ambient	Facultat de Geografia i Història	3	Primer quadrimestre

Matèries

Titulació	Matèria	Caràcter
1318 - Grau de Geografia i Medi Ambient	619 - Geografia i medi ambient en l'Àfrica	Obligatòria

Coordinació

Nom	Departament
VIRUELA MARTINEZ, RAFAEL	195 - Geografia

RESUM

L'assignatura *Geografia i medi ambient a l'Àfrica* estudia el medi natural, la població i les activitats econòmiques d'un continent que s'identifica amb subdesenvolupament, fam, misèria, conflictes, etc. No obstant això, a l'Àfrica hi ha situacions força contrastades i grans diferències regionals, amb països molt dependents d'uns pocs recursos naturals i països d'economia diversificada, que s'han integrat en l'economia mundial. L'explotació de les riqueses i les inversions econòmiques procedents de l'exterior caracteritzen la inserció del continent en l'actual procés de globalització, i tenen un elevat cost mediambiental.

CONEIXEMENTS PREVIS

Relació amb altres assignatures de la mateixa titulació

No heu especificat les restriccions de matrícula amb altres assignatures del pla d'estudis.

Altres tipus de requisits

L'assignatura no presenta requisits previs. No obstant açò es recomana als alumnes revisar conceptes bàsics estudiats en les assignatures Introducció a la Geografia i Medi Ambient, Introducció a la Geografia Física i Introducció a la Geografia Humana, així como de la Cartografia i SIG.

COMPETÈNCIES

1318 - Grau de Geografia i Medi Ambient

- Capacitat d'anàlisi i síntesi.
- Comunicació oral i escrita en la llengua pròpia i coneixement d'una llengua estrangera.
- Capacitat de treball individual.
- Capacitat de treball en equips de caràcter interdisciplinari.
- Compromís amb valors d'igualtat de gènere, interculturalitat, igualtat d'oportunitats i accessibilitat universal de les persones amb discapacitat, cultura de la pau i valors democràtics, i solidaritat.
- Motivació per la qualitat en el treball, responsabilitat, honestedat intel·lectual.
- Espais geogràfics regionals.
- Mètodes d'informació geogràfica.
- Dimensions temporal i espacial en l'explicació dels processos socials i territorials i mediambientals.
- Relació i síntesi de la informació territorial transversal.
- Diversitat de llocs, regions i localitzacions i les seues relacions.

RESULTATS DE L'APRENENTATGE

1. Coneixement de la diversitat geogràfica del continent africà i de la seva posició en l'economia global.

2. Apreciació dels canvis socials i econòmics a l'Àfrica.

3. Avaluació de les causes i les conseqüències dels problemes ambientals al continent.

4. Millora de la capacitat de treball en grup, de l'anàlisi crític i de l'exposició i l'argumentació oral i escrita.

DESCRIPCIÓ DE CONTINGUTS

1. Estats i fronteres al continent africà

El primer tema del programa estudia l'actual organització territorial del continent africà, la recent multiplicació del nombre d'Estats i quilòmetres de frontera després del procés de descolonització, les fractures geopolítiques, les causes dels multitud de conflictes nacionals i internacionals que assolen el continent i que provoquen milions de refugiats i desplaçats, que agreugen els problemes mediambientals de nombroses zones frontereres.

2. El marc natural i lestat del medi ambient

El tema aborda l'estudi del marc en què es desenvolupen les activitats humanes, els diferents components naturals de l'espai geogràfic: l'estructura del relleu, les grans unitats morfoestructurals, el clima i els biomes, la xarxa hidrogràfica. Especial atenció mereix la qüestió de l'aigua. Disposar del recurs en quantitat i qualitat suficient és un dels reptes més importants als quals s'enfronta lÀfrica, i el seu control ha estat i és causa de conflictes i tensions. Finalment s'analitzen els canvis espectaculars que afecten al medi ambient: la desforestació, la degradació del sòl, la contaminació de l'aigua, la pol·lució atmosfèrica o l'accelerada pèrdua de biodiversitat, que són un greu obstacle al desenvolupament.

3. Població i migracions al continent africà

En aquest tema s'analitza la dinàmica, la distribució geogràfica i la composició de la població. A l'Àfrica el creixement demogràfic i urbà ha estat espectacular, i un dels principals problemes als quals s'enfronta la societat és la inserció de milions de joves a la vida activa. La població es caracteritza per l'elevada mobilitat, amb importants migracions internes i externes. Per a moltes famílies, l'emigració d'un dels seus membres és la solució als problemes de subsistència.

4. Canvis socioeconòmics recents

S'estudien les activitats econòmiques en l'actual procés de globalització. L'agricultura continua sent el principal sector econòmic en nombrosos països. L'aportació de la indústria manufacturera és modesta, degut en gran part per les deficients infraestructures de transport, mentre que la indústria extractiva ocupa un lloc molt destacat en el creixement econòmic de l'Àfrica. La inserció del continent en l'economia mundial es realitza a través de les exportacions de les seves riqueses naturals, que atreuen un gran volum d'inversions i que en la majoria dels casos tenen un negatiu impacte ambiental.

VOLUM DE TREBALL

ACTIVITAT	Hores	% Presencial
Classes de teoria	30,00	100
Altres activitats	15,00	100
Pràctiques en aula	15,00	100
Elaboració de treballs en grup	15,00	0
Elaboració de treballs individuals	15,00	0
Estudi i treball autònom	40,00	0
Lectures de material complementari	20,00	0
TOTAL	**150,00**	

METODOLOGIA DOCENT

En la classe s'explicarà el contingut bàsic de cada tema i el professor donarà informació sobre els materials i lectures recomanades, que l'alumne ha de llegir i comentar. A l'aula es fomentarà l'aprenentatge actiu, el comentari de textos seleccionats, l'argumentació i la reflexió crítica.

En les hores de tutoria, individuals i col·lectives, professor i alumnes tracten de resoldre els problemes i les dificultats que vagin sorgint en el procés d'aprenentatge i en la realització de les activitats.

AVALUACIÓ

L'avaluació general constarà d'una prova escrita (el 65% de la nota final) i d'exercicis i activitats pràctiques y asistència a conferències (35% restant).

És necessari aprovar l'examen teòric perquè es tinguin en compte els resultats obtinguts en les activitats.

Els alumnes que no superen l'assignatura en la primera convocatòria mantindran les notes de les practiques i exercicis per a la segona convocatòria.

REFERÈNCIES

Bàsiques

- Azcárate, Blanca, Azcárate, Mª Victoria y Sánchez, José (2009): Grandes espacios geográficos. Subdesarrollo y países emergentes, UNED, Madrid.
- Brunel, Sylvie (2004): LAfrique, Éditions Bréal, Rasny-sous-Bois cedex.

- Clement, Gérard y Jambard, Pierre (2010): LAfrique et le Moyen-Orient, Bréal, Paris.
- Santamaría, Antonio coord.- (2006): África en el horizonte, Los Libros de la Catarata, Madrid.
- Smith, Stephen (2009): Atlas de lAfrique, Autrement, Paris.

Complementàries

- Aldekoa, Xavier (2014): Océano África. Península, Barcelona.
- Conrad, Joseph (1998). El corazón de las tinieblas. Clásicos para Hoy, México.
- Forbath, Peter (2002) : El río Congo. Descubrimiento, exploración y explotación del río más dramático de la tierra. Fondo de Cultura Económica, México.
- UNEP (2008): AFRICA Atlas of Our Changing Environment, http://www.unep.org/dewa/Africa/AfricaAtlas/ (FR/EN)
- UNEP (2010) : Afrique. Atlas de l'eau (FR/EN). United Nations Environment Programme (Diapositives de lAtles del Medi Ambient http://na.unep.net/atlas/africa/book.php)